

Erika Fuks

Žurnalistė, 27 m.

Dienoraštis

2013-08-01

Ketvirtadienis

Ekspedicija baigėsi ir mes sėkmingai atvykome į Vilnių! Tiesa, vos traukinyje nepalikome vienos palapinės, bet Justinas laiku suskaičiavo turimas palapines ir nubėgo paimti pamirštosios į vagoną.

Tačiau nors ekspedicija pasibaigė, suprantu, kad misija tik prasidės, todėl jau dabar laikiu susitikimų su norinčiais sužinoti daugiau apie „Misija Sibiras’13“.

2013-07-31

Trečiadienis

Labai anksti išvykome iš Tiumenės, mūsų laukė skrydis į Maskvą.

Kai jau atsidūrėme Maskvoje, Lietuvos ambasados teritorijoje, išgirdau mus kalbinant lietuviškai ir apėmė palengvėjimo jausmas, lyg jau namai būtų netoli.

Ambasados darbuotojai buvo labai svetingi ir mūsų laukė, galėjome papusryčiauti ir įsikurti, nusiprausti prieš kelionę traukiniu.

Taip pat apžiūrėjome mokslo įstaigas Maskvoje, pamatėme, kaip atrodo sporto kompleksai, turėjome šiek tiek laiko pasiruošti kelionei į Vilnių.

Apie 22 val. sulipome į traukinį, nuovargis po ekspedicijos labai jautėsi, todėl iškart ėmiau ruoštis miegui. Teisybė, kad kelias namo neprailgsta – dar niekad taip gerai nemiegojau, kaip pakeliui į Vilnių.

2013-07-30

Antradienis

Pradėjome ruošti kelionei namo. Vietos administracija mums skyrė žmogų, kuris papasakojo daugiau apie Tiumenę ir jos įžomybes, kurių viena – Marytė Melnikaitė, dirbusi Tiumenėje.

Nuvykome į komjaunimo stovyklos būstinę, kur mums pasiūlė nebrangiai papietauti. Deja, buvo nesmagu, kai atėję į valgyklą išgirdome mus pakvietusią moterį sakant laukiantiems eilėje pasitraukti, nes atvyko svečiai iš Lietuvos. Mes paprašėme, kad žmonės liktų eilėje, nes jiems trauktis iš eilės dėl mūsų būtų nesąžininga.

Iš tiesų, man pasirodė keista, kad Rusijoje visur yra įjungti televizoriai. Jis stovėjo ir komjaunimo stovyklos būstinėje. Maža to, nors televizoriai yra žinomų gamintojų ir atrodo brangūs,

transliuojamas vaizdas – prastas. Tai aiškinama tuo, kad Rusijoje iki šiol veikia analoginė, o ne skaitmeninė televizija.

Vakare krovėmės daiktus ir ruošėmės kelionei per Maskvą namo.

2013-07-29

Pirmadienis

Pirmadienis jau prasidėjo Tiumenėje. Turėjau laisvą pusdienį, todėl galėjau padirbėti prie tekstų, o vakare visi drauge ėjome susitikti su lietuve Danute Dolbina. Ji mums įteikė savo draugių nuotraukas, kurias norėtų rasti Lietuvoje ir paprašė pagalbos, jų ieškant.

Taip pat Danutė mums papasakojo daugiau apie savo šeimą: vaikus ir anūkus, gyvenančius Tiumenėje, jų pomėgius ir laisvalaikį.

Diena buvo nepaprastai karšta, o vakare visai nelijo, tačiau karštis iš tiesų išsekino.

2013-07-28

Sekmadienis

Sekmadienį didžioji misijos dalyvių dalis aplankė Lebedekos kapinaites, keli žmonės liko sutvarkyti stovyklos ir sudėti daiktų.

Mūsų išlydėti atėjo Lebedevkos mokyklos direktoriaus pavaduotoja ir administracijos vadovas. Jie iš tiesų džiaugėsi pažintimi su mumis, o ypač – mūsų atliktu darbu. Mums buvo padėkota už tai, kad sutvarkėme savo tautiečių kapines taigoje.

Be to, atsisveikinant Lebedevkos mokyklos direktoriaus pavaduotoja paprašė ant atvirlaiškio parašyti keletą įspūdžių po vizito kaimelyje ir pažadėjo su mumis susisiekti – mokykla į savo tinklalapį nori įsidėti mūsų bendrą nuotrauką.

Iš Lebedevkos pajudėjome į Jalutorovską, kur dar kartą susitikome su Birute Kamarauskiene ir išgirdome daugiau apie jos šeimą: apie tai, kaip pokario metais nuo šeimos buvo atskirtas jos tėvelis, kaip šeima taip ir nesužinojo apie jo likimą, apie tai, kaip pas šeimą į Sibirą atvyko Birutės brolis Juozas, šeimos trėmimo metu buvęs komandiruotėje.

Tiesa, apsigyvenęs Lebedevkoje, ten, kur šeima buvo ištremta, jis ten susirado žmoną Olgą, kuri atsisakė priimti lietuvišką pavardę, tad Juozas sutiko priimti žmonos pavardę ir tapo Mališevu.

Deja, dabar brolis su seserimi sako bendraujantys ne taip ir dažnai: abu jau yra senoliai, nelengva vienas kitą suprasti telefonu, jau nekalbant apie galimybę vykti į susitikimus.

2013-07-27

Šeštadienis

Šeštadienis buvo visiškai užimtas darbais – privalėjome pabaigti kryžių ir kapinių tvorą Verch Kamenkoje. Ryte dar tęsėsi vakarykštis lietus, tad darbus pradėjome lašnojant lietui. Mes nusprendėme nepasiduoti: išsitraukėme neperšlampamus lietapalčius ir čiupome kirvius ir plaktukus. Po kelių valandų, matyt, lietui atsibodo lyti, nes pamatė, kad mes nepataisomi ir niekur neeisime, tad jis davė mums ramybę.

Antroje dienos pusėje pamatėme giedrą dangų ir tvorą kalti ėjosi vis sparčiau. Žinojome, kad

šiandien darbus turime baigti, bet baiminomės, kad darbai labai nenusitęstų į vakarą, nesinorėjo grįžti, kai pradės temti, juo labiau, po darbų tikrai norėsis išsimaudyti.

Tačiau misijos dalyvių spartumas pranoko lūkesčius, darbus baigėme šiek tiek po šeštos vakaro ir kai vaikinai jau kėlė kryžių, atėjo palengvėjimo ir ramybės jausmas. Iš tiesų, kai stovi prie kapinių taigoje, kuriose greičiausiai niekas nesilankė dešimtmetį ir, vargu, ar lankysis artimiausią dešimtmetį, susimąstai apie savo laikinumą žemėje ir tai, ką prasmingo esi nuveikusi kitų labui, kas apie tave išliks žmonių atmintyje.

Pabaigę darbus dar norėjome kelias minutes pastovėti prie kapinių ir į jas gerai įsižiūrėti, viliuosi, tai padėjo išsaugoti kapinių ir mūsų darbo vaizdą atmintyje.

2013-07-26

Penktadienis

Penktadienį aš likau stovykloje, nes buvo nuspręsta, kad visų merginų prie darbų nereikės. Mano užduotis buvo pasirūpinti maistu ir stovykla. Rytą pradėjau nuo pusryčių ruošimo, paskui, kai visa komanda išvyko į darbus, ėmiau tvarkytis: radau šiukšlių konteinerius ir į juos ėmiau nešioti išmestinus daiktus. Stebėtina, kiek šiukšlių per kelias dienas gali jų sukrauti 16-os žmonių ekspedicija: vien daržovių lupenos sudaro nemenką šiukšlių maišo dalį.

Vėliau dirbau su tekstais iš susitikimų su lietuviais, o antroje dienos pusėje mūsų stovykloje prasidėjo sujudimas. Pasirodo, kaime vakare bus vestuvės. Atėjo moterys, kurios turėjo gaminti puotai vaišes.

Su jomis truputį pabendravome, nenorėjau maišytis po kojomis, tad bandžiau mandagiai pasišalinti, bet man nepavyko. Jos viską norėjo žinoti: ką Lietuvoje valgome, kaip rengiamės, ar maisto ir drabužių kokybė tikrai yra geresnė, kiek kas kainuoja ir kiek žmonės gali uždirbti. Tada pasakojo apie savo kaimelį: Lebedevka yra aplinkinių kaimų traukos vieta, man psichiatrinėje ligoninėje daug darbo

vietų. Būtent dėl to čia ir maisto prekių parduotuvių – keturios, o juose pasirinkimas ne toks jau ir mažas.

Be to, moterys atkreipė mano dėmesį ir į kitą dalyką: Lebedevkoje yra jaunimo, pirmiausiai, tai pareigūnai, kurie yra pasiruošę pagelbėti, jei iš psichiatrinės kas bėgtų, ar kaimelyje kiltų kokie neramumai. Vienas toks pareigūnas buvo priskirtas ir mūsų ekspedicijai prižiūrėti bei saugoti. Penktadienį teko pasikalbėti su juo. Jo manymu, artėjančios vestuvės yra palyginti nedidelės – tik 50 žmonių. Be to, dar ir trumpos, nes truks tik savaitgalį.

Paklausus, kas yra didesnės vestuvės, pareigūnas paaiškino: apie 150 žmonių, šventė trunka dvi dienas, o pratęsimas – dar penkias, bet, pavyzdžiui, gamtoje, t.y. taigos miškuose.

Vakaras atėjo greitai, bet misijos dalyviai atvažiavo vėliau nei planuota: po darbų sustojo praustis prie pakeliui esančio karjero, nes Lebedevkos užpelkėjusi upė Bočianka labai stipriai žydėjo – tiesa, joje taip pat teko maudytis, o kai ten pametėme muilą, žydinčių augalėlių sumažėjo.

Vakarienei jau ketinau kaisti puodus, bet čia vestuvėms gaminusios moterys sukilo: tiek prigaminta, prašome valgyti! Ir prasidėjo: pirmiausiai – blyneliai su sviestu, po to keptos bulvytės ir galiausiai – kiaušiniai. Taigi, kai visko paragavome, sutarėme, kad vakarienės gaminti jau nėra prasmės ir dabar puikus metas nueiti surasti Birutės Kamarauskienės brolių Juožą Mališevą (anksčiau – Česnulevičių). Taip ir padarėme.

Tiesa, jis nelabai suprato, kas mes tokie ir kodėl pas jį atėjome, nors lietuviškai mus iš esmės

suprato. Kai jam padovanojome atviruką su Vilniaus katedros vaizdu, jis nustebęs sakė, kad šį pastatą kažkur matė. Suprasti jį taip pat buvo nelengva – senolis nelabai aiškiai kalbėjo, o mums už nugarų telkėsi baisi audra, kojas ir veidus puolė uodai ir mašalai, tad išsiaiškinę jo atvykimo į Sibirą aplinkybes ir išklausinėję, kaip jam sekasi dabar, pamažu atsisveikinome ir suskubome į stovyklą.

2013-07-25

Ketvirtadienis

Į Verch Kamenką pajudėjome anksti iš ryto. Mūsų nuostabai, nuvežti mus į vietą, esančią už maždaug 15 km nuo kaimo, atvažiavo sunkvežimis su priekaba. Jis mus maždaug per valandą nugabeno per taigos purvynus į Verch Kamenkos kapines uždengusį mišką.

Kai pamačiau kapinių vietą, negalėjau patikėti savo akimis. Tai buvo paprasčiausias miškas, nevalytas daugiau nei kelis dešimtmečius. Visa erdvė buvo užversta krituoliais, vienoje kitoje vietoje kyšojo medžių šaknys, kelmai, supuvę ir sutrūniję medžiai. Apie kadaise čia buvusias kapines buvo galima spręsti tik iš kelių nnykusių medinių tvorelių.

Ankstesnes Kulimeso kapines valėme rankiniu būdu: medžius smulkinome kirviais ir rankiniais pjūklais. Jei šitas kapines būtume tvarkę rankomis, rudeniop į Lietuvą gal ir būtume grįžę. Laimei, pavyko susitarti su šalia esančios miško kirtavietės savininku ir jis mums skyrė traktoristą su traktoriumi, kuris iš miško su technika išvilko didžiąsias pušis. Dar pridėjo ir benzininį pjūklą, su kuriuo darbas ėjo mažiausiai dvidešimt kartų greičiau.

Kai bandžiau mažesnę medelį perpjauti rankiniu pjūklu, traktoristas ėjo pro šalį ir su nuostaba paklausė: „Ką čia darai?“. Tada supratau, kad geriau jau eisiu rinkti šiukšlių, nes toks mano pjovimas jokios apčiuopiamos naudos neatneš.

Iki vakaro iš kapinių buvo išvilkti didžiausi virtuoliai, šiukšlės surinktos į kalną ir sudegintos, ėmėme ruošti kuolus tvorai, tai yra juos nužievinti ir apdeginti, kad žemėje lėčiau pūtų.

Grįžę į stovyklą buvome labai maloniai nustebinti: Lebedevkos mokyklos direktorės pavaduotoja mūsų laukė su jos virta kaimo sriuba: tai buvo burokėlių ir įvairių daržovių patiekalas. Nepaprastai skanu! Mes dar turėjome skanios lietuviškos duonos, lašinukų, kurių į kelionę buvo įdėję artimiemi ir suruošėme tikrą puotą. Deja, pati mokyklos direktoriaus pavaduotoja buvo labai kukli ir vos įkalbėjome ją paragauti mūsų mėsų ir duonos, nes vis kartojo, jog turi bėgti pas šeimą. Ji nesutiko likti vakarienės, kurią pati ir paruošė.

2013-07-24

Trečiadienis

Stovyklauti buvo tikrai smagu ir labai džiaugiausi, kad palapinėje pavyko išnaikinti visus uodus, nes kai ryte ėjau ruošti pusryčių gamybai, pamačiau kiek uodų laukė mūsų išlendant ir palapinių. Tą rytą patikėjau, kad taigoje iš tiesų uodai galėtų suvalgyti vadeliotoją, arklį ir keleivį per kelias valandas, jei šie neturėtų jokių apsaugos priemonių.

Mūsų pasitikti į stovyklavietę atvažiavo vietos administracijos atstovė Oksana ir su ja vykome į buvusią Lesnoje geležinkelio stotį ir šalia buvusias kapines. Deja, ten lietuvių kapų jau neradome.

Tiesa, kapinės, nors dar naudojamos, didžiąja dalimi buvo apleistos. Net kelių dešimčių senumo kapai atrodo pamiršti ir apžėlę, su jau baigiančiais supūti mediniais kryžiais.

Iš kapinių pajudėjome į Jurginsko rajono miestą Jalutorovską, pakeliui patikrinome, kokių maisto produktų mums gali reikėti ir jų nusipirkome. Jalutorovske susitikome su lietuvių tremtine iš Marcinkonių Birute Kamarauskiene, mergautine pavarde Česnulevičiūtė. Susitikimas truko neilgai, tačiau močiutės pasakojimas sugraudino, žinoma, susigraudino ir ji, prisimindama sunkius laikus: kaip dirbo Lebedevkos psichiatrinėje ligoninė, kaip jos mama su seserimi išvyko į Lietuvą ir kaip jų šeimai jau būtų neužtekę vietos glaustis pas pažįstamus Lietuvoje.

Po pokalbio su B. Kamarauskiene supratau, kad gyvenimas kartais susiklosto ne taip, kaip žmonės norėjo ar planavo, o laikas įgyvendinti tai, apie ką svajoji, yra labai trumpas. Dabar B. Kamarauskienė į Lietuvą grįžti neplanuoja: Tiumenėje gyvena jos dukra, anūikai, be to, jaunesnės kartos lietuviai nemoka lietuviškai, o vyras Jonas Kamarauskas – jau miręs.

Po susitikimo patraukėme į Lebedevką, kur mūsų laukė didžiausias darbas: sutvarkyti Verch Kamenkos kapines ir aplankyti Lebedevkos kapinaites, kuriose yra palaidoti ir B. Kamarauskienės giminaičiai.

2013-07-23

Antradienis

Antradienį ryte pabudome lovose, vaikams ir jaunimui skirtoje buvusioje karinėje, o dabar sporto bazėje Avanpost. Jau senokai taip saldžiai nemiegojau, pagaliau – patalynė ir čiužinys. Ryte išėjau pasižiūrėti plakatų, kurių netrūksta vaikų jaunimo bazėje. Visi jie susiję su kariuomene: vieni moko,

kaip žygiuoti, kiti skelbia, kaip smagu dalyvauti sporto – karinėse veiklose, iliustruoja istorinius įvykius, pavyzdžiui, Antrąjį pasaulinį karą, įvairius mūšius.

Kieme išrikiuota karinė technika: daugiausiai tai – tankai ir šarvuočiai. Netoliese prie bendrabučių, kuriuose mes gyvenome, yra stovykla, pritaikyta gyventi lauko sąlygomis: ten įrengtas palapinių miestelis, lauko dušai, scena.

Visam sporto kompleksui priklauso ir bendros patalpos, pavyzdžiui, valgykla, tirtas, administracinis pastatas, aktų salė. Man, kaip atsakingai už pusryčius tą dieną, buvo didelis džiaugsmas sužinoti, kad mums bus galima pusryčius pasigaminti ant elektrinės viryklės. Tai reiškia, kad nereikės kūrenti laužo, o puodus ir lėkštutes greičiausiai čia pat galėsime ir išsiplauti, nes ten, kur yra viryklė, paprastai būna ir kriauklė.

Papusryčiavę nuvykome ieškoti traukinių bėgių ir stotelių prie anksčiau buvusių lentpjūvių. Aplankėme kaimą Novij Tap, kur radome keturis lietuviškus kapelius, pabendravome su kaimo seniūnu Vladimiru Aleksandrovičiumi, kuris papasakojo apie kaime gyvenusius lietuvius: jų darbštumą, darbus ir tai, kaip jie leisdavo laiką po darbų. Kaimo seniūnas sakė, kad jį stebino tai, jog lietuviai po darbų eidavo su daina, be to, kaimo gyventojai pastebėjo, kad retas jų piktnaudžiavo alkoholiu.

Vakarop dangus buvo apniukęs, tačiau mes nusprendėme surizikuoti ir miegoti palapinėse. Radome gražią vietą stovyklai, tiesa, netoli kaimo kelio, bet šalia buvo ir upė, kurioje ėjome vakaro ir ryto maudynių. Matėme, kaip keliuku pravažiavo keli jaunuoliai ant motociklų, po to jie važiavo atgal, bet, ačiū Dievui, oras buvo giedras ir jokių nemalonių neturėjome.

Vakare prie laužo buvo ištrauktas dainynas ir dainos skambėjo viena po kitos. Už, kaip supratau, nepaprastai skanią bulvienę su dar iš Lietuvos atvežtais lašinukais ir merginų pririnktais grybais,

padėkos dainos sulaukė merginų komanda. Tačiau sutemus po ilgos dienos akys ėmė pačios merktis, todėl visų dainų, manau, neišgirdau.

Naktį pabudau palapinėje ir labai išsigandau: man pasirodė, kad girdžiu, kaip kažkoks miško žvėris uosto palapinę. Atsimerkiau, gulėjau labai tyliai ir išgirdau, kaip dar kartą šlamštelėjo palapinės kampas prie pat manęs. Jau įsivaizdavau, kaip vilkas suka ratus aplink mūsų palapinę: o gal jis ir ne vienas? Miegojome trise: aš, Matas ir Laura, kad būtų saugiau. Staigiai atsisėdau ir ėmiau klausytis, gal išgirsiu dar ką nors ir reikės žadinti draugus. Pabudo ir Matas, jau klausėme abu. Tačiau daugiau jokių garsų nebebuvo ir pasitarę nusprendėme, kad ne, tai ne vilkas. Reikėjo miegoti toliau. Bet vos atsigulusi į vietą supratau, kas man sukėlė nerimą: palapinė juda, kai miegantys šone vartosi. Matyt, po vakarinių kalbų apie žvėris per miegus nesupratau palapinės čiuženimo garso ir pagalvojau, kad tai vilkas uosto mūsų namus, kai iš tikrųjų Laura paprasčiausiai pasisuko ant kito šono. Ryte, aišku, buvo iš ko pasijuokti.

2013-07-22

Pirmadienis

Pirmadienio rytas mums išaušo anksti – reikėjo pabaigti darbus Kulimeso kapinėse ir išvykti iš Aksarina kaimo. Pasiskirstėme darbais: dėl audros visą laiką gyvenome mokyklos sporto salėje, todėl merginos liko tvarkytis, pakuoti bendrų daiktų ir gaminti pietus, o vaikinai išėjo nuimti kryžių laikančių konstrukcijų ir pabaigti montuoti aplink jį esančią tvorelę.

Apie pietus merginų darbai buvo baigti, todėl visos išėjome į kapines. Ten vaikinai taip pat jau baigė darbus ir kartu grįžome į mokyklą.

Pamatyti, kaip pabaigtas pirmasis mūsų kapinių tvarkymas buvo šventė. Kulimeso kapinių kalnelis pagaliau vėl priminė, kad čia yra palaidoti lietuviai. Aišku, gaila buvo pajauti mažus krūmokšnius ir kitus augaliukus, kurie jau žydėjo, bet kai ant kalvelės iškilo kryžius, aš supratau, kad tikrai vertėjo kelias dienas kovoti su taigos augmenija, vilkti medžius iš miško ir krauti juos į laužą.

Kai ėjome iš kapinių, dar kartą pasižiūrėjau į kryžių, jis atrodė liūdnas ir vienišas. Greičiausiai niekas jo nelankys, bet mes žinosime, kad Kulimeso kapinėse yra mūsų pastatytas mažas paminklas ten likusiems lietuviams ir apie tai papasakosime kitiems, o galbūt vieną gražią dieną pro ten vyks lietuvis ir apsidžiaugs pamatęs lietuvišką kryžių.

Spėjome papietauti ir išvažiuoju į Tiumentę, kur mus apgyvendino vaikams ir jaunimui skirtoje buvusioje karinėje, o dabar sporto bazėje Avanpost.

Išvažiuojant pagalvojau, kas šias dienas man buvo sudėtingiausia. Turiu pripažinti, kad pirmosiomis dienomis buvo nepaprastai sunku išverti uodus ir kitokius geliančius vabzdžius, jie lyg tyčia kąsdavo ten, kus skaudžiausia: po akimi, prie lūpų, į kaklą, nugarą. Vabzdžių buvo visur: miške, lauke, valgymo ir miegojimo patalpose, autobuse. Tinkleliai buvo tikras išsigelbėjimas, jei jie fiziškai nepriglusdavo prie odos taip, kad parazitai galėtų įkasti.

Na, o visa kita buvo darbas, kuris nors ir buvo vietomis sunkesnis, neatrodė per daug sudėtingas ar nepakeliamas. Vandens nepritrūkome, o kai paskausdavo rankas nuo krūmų pjovimo ar šakų vilkimo link laužo, draugiškai pasikeisdavome darbais, pavyzdžiui, buvo galima prižiūrėti laužą ar eiti rinkti mažesnių šiukšlių į kapines. Džiaugiuosi, kad darbus pavyko pasidalinti draugiškai ir natūraliai, mums nereikėjo prižiūrėtojo ar darbų vadovo, kuris pasakytų, kaip tvarkyti mišką. Pasiskirstėme darbais dienos pradžioje ir visiems buvo aišku, ką reikia toliau daryti.

2013-07-21

Sekmadienis

Sekmadienio rytas išaušo labai gražus, giedras. Palyginti su tuo, koks dangus buvo šeštadienį po pietų, net sunku patikėti, kad čia buvo liūtis. Tačiau antroje dienos pusėje lyg iš niekur vėl atslinko debesys ir vėl pradėjo lyti. Taigi, darbui turėjome du pusdienius: šeštadienio ir sekmadienio.

Pirmiausiai reikėjo atidengti Kulimeso kapinių kalnelį. Iki mūsų atvažiavimo jis atrodė kaip milžiniškas krūmynas, o pro jaunus augalus nesimatė vienintelio ten išlikusio kryžiaus – jis pastatytas jaunam berniukui, mirusiam 1957 m. Darbai pasidalinome: merginos ėmė pjauti krūmus, vaikinai – sausuolius, po to viską sukrovėme į laužą.

Iš pradžių mus kando uodai, bet kai sumažinome krūmų kiekį ant kapinių kalvelės, atskrido musės, bet kol kas vabzdžių antpuolius dar galima kentėti. Išvalę kalvelę nuo sausuolių ir krūmynų, vaikinai suorganizavo trūkstamas medžiagas: cementą, armatūrą, medieną tvorai. Visa tai buvo panaudota sekmadienį statant ir tveriant kryžių.

Tiesa, vietos gyventojai pamatę, kaip mes apdeginame kuolus tvorai jau norėjo juos pasiimti sau, sakydami, kad jiems mediena praverstų namie, bet kai paaiškinome, kad jie reikalingi kapinių tvorai, vieni kitus supratome. Sutarėme, kad jiems sukrausime į priekabą nereikalingas nugenėtų medžių šakas.

Į Kulimeso kapines savaitgalį buvo atvykęs ir vietos policijos pareigūnas (neseniai Rusijos milicija buvo pervadinta policija), kuris buvo labai mandagus, apžiūrėjo mūsų statomą kryžių, planuojamą tvorą, palinkėjo mums geros kloties ir išvyko.

Sekmadienį teko apsilankyti ir nykstančiame lietuvių kaime Bačelinas, deja, teko pasikalbėti tik su vienu gyventoju. Jis sakė, kad kaime taip pat negyvena, o atvažiuoja čia kaip į sodybą: aplink yra kur žvejoti. Apie lietuvius pasakojo taip pat nedaug, tik tiek, kad čia jų nemažai gyveno, o dabar jų namai yra supuvę.

Antroje dienos pusėje mus užklupo lietus, taigi reikėjo skubėti po stogu. Grįžus į mokyklą jau buvo atėjęs naujai pamainai sargas. Su juo teko persimesti vienu kitu žodžiu. Pasirodo, jis taip pat yra kilęs iš Bačelino, jo tėvas buvo tremtinys iš Ukrainos. Tačiau dirbti jaunystėje jis vyko į Ukrainą, kur ir sutiko savo būsimą žmoną. Ten pagyvenusi 6-erius metus šeima susilaukė pirmosios dukters, kurių dabar turi tris. Bet vietos gyventojų siaubui, įvyko Černobylio avarija ir šeima nusprendė vaikų labui kraustyti į Sibirą, įsigyti karvę ir pasirinko grįžti į šalia Bačelino esantį kaimą. Sargas pasakojo, kad dabar gailisi savo tokio sprendimo, bet kelio atgal nelabai yra: jam jau 55-eri, o būnant tokio amžiaus gauti darbą Tiumenėje nelengva. Be to, šeimos pajamos nėra didelės. Tačiau jo dukterys mokosi ir greičiausiai ims dirbti miestuose, viena jų kaip tik šią vasarą ieško darbo kaip jauna gydytoja.

Artėjant vakarui mūsų stovykloje mobilizuotos merginų pajėgos: pasiskirstėme, kad merginos yra atsakingos už maisto ruošą, o vaikinai už statybas ir kitus ūkinius darbus. Tad kiekvieną vakarą drauge gaminame maistą, ruošiamės vakarienei.